

EL LLENGUATGE

22.07.76

Tossuts de mena

De tossuts, poc o molt, gairebé podem dir que ho som tots plegats. El que passa és que n'hi ha que no sempre aconseguen de trobar el verb adequat per a expressar la seva tossuderia a voler fer o no fer una cosa. I així incorren en l'ús d'algunes formes impròpies que seria bo d'intentar eliminar. La més usual és «empenyar-se», que ja podem qualificar de barbarisme tradicional, a la qual fa costat, d'un temps ençà, «emperrar-se». Ni «empenyar-se» ni «emperrar-se». Tenim una bona colla de verbs propis, aptes, eficaços i disponibles, amb els quals en podem prescindir sense patir-hi. Així, de tossut hem creat el verb entossudir-se, viu, popular i precís, que ell tot sol ja podria resoldre el problema. Però per si volem triar, o variar, tenim encara entestar-se, obstinar-se, encastellar-se, entretzenar-se... I no els diem pas tots perquè la nostra llista representi ja una mena de tria. Però sí que hi afegirem alguna mostra de la nostra rica fraseologia popular que, si s'hi vol recorre, cal adaptar a cada oració del discurs: ficar-se (una cosa) al cap o a la barretina, fer-se fort (en una cosa), és a dir, fer-s'hi fort, i ficar la banya en un forat. I, encara, una locució adverbial, tant sí com no, que confereix al sentit dels verbs que acompanya aquesta idea d'entossudiment, d'obstinació: Ho volen tant sí com no. Ho farem tant sí com no. Si després de tot això algú s'entossudeix, s'obstina encara a recórrer a «empenyar-se» o a «emperrar-se», ja pot reclamar el títol de tossut de primera.

«Empenyar», barbarisme integral, és usat també en el sentit de «donar (una cosa) en penyora». La nostra forma correcta és empenyorar, derivat de penyora, que té com a sinònims més específics pignorar (valors mobiliaris) i hipotecar (béns immobles). Però substituiríem «empenyats fins al capdamunt» per endeutats fins al capdamunt.

ALBERT JANE